

Behnke (FP):

Jeg vil gerne takke ministeren for de mange gode ord, der var i svartalen. Jeg håber, ministeren vil lade det være en invitation til, at Fremskridtspartiet får en snak sammen med regeringen på dette meget vigtige område, energiområdet. Vi er enige om, hvad der skal ske fremover, og så må vi prøve i fællesskab at presse andre partier i Folketinget til at være med på en væsentlig mere liberal energipolitik i Danmark.

Ib Jakobsen (FK):

Jeg rejste problematikken med hensyn til afgiftspolitikken med udgangspunkt i de bemærkninger, der er i redegørelsen. Jeg skal ikke foregribe det udvalgsarbejde, der skal være om afgiftspolitikken, men blot kommentere det, som blev rejst i redegørelsen vedrørende afgiftspolitikken, der skulle føres på en sådan måde, at man kunne bruge den til at bremse stigningen i energiforbruget. I den forbindelse gjorde jeg mit synspunkt gældende, nemlig at der skulle ske en sådan omlægning, at afgiftspolitikken blev rettet imod årsagerne til stigningen i forbruget. Det var derfor, jeg sagde, man kunne gennemføre f.eks. en elafgift over for industrien. Ministeren ved lige så godt som jeg – for han kan vel også læse indenad – at de opgørelser, der er kommet, viser, at stigningen i energiforbruget ligger i industrien. Derfor dæmper man ikke energiforbruget ved at lave afgiftspolitik rettet alene mod de private forbrugere, al den stund at det energiforbrug, man oplever derude, ikke er fråds, men, som jeg sagde, er et energiforbrug, der er i nøje overensstemmelse med de basale behov.

Men nu optrådte energiministeren også som økonomiminister og sagde, at årsagen til, at vi havde den afgiftspolitik, ikke var begrænsning af energiforbruget, men ene og alene var at bruge den som et instrument til bremsning af det private forbrug i almindelighed. Det kan selvfølgelig ikke undre, for vi ved jo, at hele skatteplyndringen er et udtryk for, at almindelige mennesker ikke skal have mulighed for at forbruge, nå, men det haster jo heller ikke så meget med det, som det blev sagt og skrevet i redegørelsen.

Jeg vil gerne gentage mit spørgsmål til ministeren. I redegørelsen siges det, at man skal sikre en samfundsmæssig udnyttelse i forbindelse

med den kommende efterforskning og indvinding, og jeg efterlyste ministerens svar på, hvordan han forestiller sig en sådan samfundsmæssig udnyttelse. Hidtil har man oplevet, at de private selskaber egenrådigt har kunnet skalte og valte med de værdier, som er blevet indvundet, og de samfundsøkonomiske perspektiver har der ikke været taget hensyn til. Derfor er det vel rimeligt, om ministeren svarer på det spørgsmål, som jeg stillede i første omgang, og som jeg nu stiller igen.

Det sidste spørgsmål, jeg gerne vil have be-lyst, vedrører den aftale, som er indgået om udbygning af de decentrale kraftvarmeværker. Jeg er helt enig i de principper, der ligger i aftalen mellem Socialdemokratiet og regeringen, men der er nogle problemer, hvis løsning jeg ikke er blevet klogere på i denne debat. Man siger, det er nødvendigt at udbygge de decentrale kraftvarmeværker af hensyn også til miljøet, men man siger samtidig, at det også er nødvendigt at udbygge de kulfyrede centrale kraftværker, og man har oven i købet nogle talberegninger af, i hvor stort omfang det skal være. Der skal ske en betydelig større udbygning af de decentrale kraftvarmeværker, og jeg vil gerne have at vide, hvordan man har tænkt sig placeringen af disse kraftvarmeværker. Jeg stiller spørgsmålet både til ministeren og til hr. Poul Nielson, som jeg – ligesom andre også har gjort – kan gratulere med, at han nu ikke længere er klokkeren eneaktionær i DONG, men også er blevet direktør i et gasselskab baseret på udplyndring af danske arbejdere, nemlig ved at man plyndrer dem for det, som skulle have været udbetalt som dyrtidsportioner, men som nu overgår til Lønmodtagernes Dyrtidsfond osv. Når man ikke rigtig længere kan være hovedaktionær, kan man selvfølgelig blive pamper ligesom alle andre socialdemokrater. Jeg kunne godt tænke mig i den forbindelse at spørge hr. Poul Nielson – jeg går ud fra, det er et både vel-lønnet og tidkrævende job – hvordan han kan bestride to så vigtige poster som at være folketingsmedlem, som jo også er godt lønnet, samt- idet med at han nu skal være direktør.

Hermed sluttede forhandlingen.

Den næste sag på dagsordenen var:

2) Forespørgsel nr. F 16:

Forespørgsel til energiministeren:

»Hvilke oplysninger kan ministeren give vedrørende forhandlingerne med DUC og Statoil om yderligere gaskøb, og på hvilken måde indgår i den forbindelse spørgsmålet om naturgassens langsigtede indplacering i dansk energiforsyning, forsyningssikkerhed og sikring af mere end én leverandør?«

Af Riishøj (SF) m.fl.

(Forespørgslen anmeldt 24/11 87. Fremme af forespørgslen vedtaget 27/11 87).

Begrundelse

Riishøj (SF):

Den aftale, der måske inden længe bliver indgået mellem DONG på vegne af staten og Mærsk Olie og Gas, muligvis samtidig med en aftale med det norske Statoil, bliver sandsynligvis dette årtis allerstørste energipolitiske beslutning. Derfor er det vigtigt, at Folketinget i hvert fald har et grundlag at tage stilling til, når aftalen måtte foreligge, og det er vigtigt, at statens forhandlere kender de energipolitiske grundholdninger og forventninger, som Folketingets partier har.

Det er jo mest dagspressen, vi har kunnet hente oplysninger fra; i Folketinget har vi indtil nu ikke kunnet få oplysninger.

Men det fremgår især af dagbladet Politiken, at forhandlingerne mellem DONG og DUC drejer sig om salg af yderligere gasmængder på et sted imellem 10 og 55 mia. m³ ud over de 55 mia. m³, der allerede er aftalt. Beløbsmæssigt svarer det sandsynligvis til tre Storebæltsbroer – det er altså ikke småpenge, det drejer sig om.

Vi ved også – stadig væk fra dagspressen – at der forhandles om priser, der ifølge presseoplysningerne gerne skal bringe DUC-priserne ned på det lavere europæiske niveau og mere løsrevet fra oliepriserne. Vi ved, at der også nu forhandles med Statoil om etablering af forbindelse mellem det danske og norske net via en ledning mellem Ekkofisk og Thyra-komplekserne. Vi ved, at gaseksport til Sverige, der jo skal udfase deres atomkraftværker, er med inde i billedet, og også den faktor har betydning for den aftale, som måtte blive indgået. Vi ved, at en aftale får betydning for DUC's offshore-investeringer i tilfælde af en udbygning af de nordlige felter, og så vil det dreje sig om nyinvesteringer på 5 mia. kr. Det er altså kæmpe-mæssige samfundsmæssige interesser, der står på spil.

Vi bør forhindre, at det reelle behov, der er for det, man kalder diskretion og hemmeligholdelse af dele af disse aftaler, ikke udnyttes som påskud for en vidtgående undertrykkelse af enhver information og enhver debat, således at Folketinget sættes helt ud af spillet. Vi kender fra mange sammenhænge, at der også er mere eller mindre selvstændige statslige foretagender, som ikke ønsker, at Folketinget tager stilling til deres problemer; det er sådan en bureaukratisk faktor, der findes. Det er i strid med folkestyret. Derfor håber jeg, at vi i det mindste får et bedre beslutningsgrundlag i dag at forholde os til.

Besvarelse

Energiministeren (Svend Erik Hovmand):

Socialistisk Folkeparti har bedt om en drøftelse af de igangværende forhandlinger mellem DUC og Statoil – eller jeg burde måske sige Statoil-konsortiet – om køb af yderligere naturgasmængder.

Der har jo været adskillige lejligheder til at drøfte disse forhandlinger. Dels har jeg redegjort for forhandlingerne under et samråd med Folketingets Energipolitiske Udvalg den 4. november 1987, dels var der aftalt et seminar med udvalget vedrørende udvikling inden for olie-gas-området, der desværre blev aflyst, og endelig er der sket en orientering af DONG's repræsentantskab, hvori jo en række partier, herunder også SF selv, er repræsenteret.

Jeg forstår i øvrigt situationen således – og det er jeg glad for – at der i dag er bred enighed om, at forhandlingerne skal føres på et kommercielt grundlag, og at der skal forhandles med såvel DUC som Statoil.

Som det er fremgået dels i pressen, dels af min orientering i Energipolitisk Udvalg, har jeg allerede i mit forhandlingsmandat til DONG sidste forår understreget, at selskabet har bemyndigelse til at købe yderligere naturgas efter kommercielle forhandlinger med flere mulige leverandører.

Jeg tror også, der vil være enighed om, at behovet for en løbende information om forhandlingernes forløb nødvendigvis må tilgodeses under respekt af, at forhandlingerne føres i et kommercielt regi mellem de implicerede selskaber. I Danmark føres de på den måde, nøjagtig som tilfældet er i de allerfleste andre lande i Europa, og hvor vi i øvrigt kan sammenligne os.

[Energiministeren]

Jeg har også indtryk af, at der er forståelse for, at det på baggrund af forhandlingernes kommercielle karakter ikke vil være hensigtsmæssigt at lægge stærke politiske forspændinger på statselskabets forhandlingsmandat.

Lad mig derfor blot nævne, at regeringen – også på baggrund af udviklingen i det europæiske prisniveau – forventer, at forhandlingerne fører til en forbedring af vores samlede gaskøbspris, og at der også i øvrigt sikres en løsning, som er tilfredsstillende for samfundet som helhed.

Forhandling

Riishøj (SF):

Det var jo et kort svar i betragtning af problemets størrelse. Det er rigtigt, at vi har fået en orientering i Folketingets Energipolitiske Udvalg, som jeg ikke kan referere her, men jeg kan roligt sige, at den ikke gav flere oplysninger, end ministeren gav her. Jeg sagde i min indledning, at vi er helt klar over, at der er tale om en balancegang, men spørgsmålet er, hvor meget kendskab til de overordnede sammenhænge i dette, man kan forholde Folketinget; det er i sidste instans os, der tager stilling til aftalen. Når DONG måtte være nået frem til et forhandlingsresultat, ved vi jo alle sammen, at løbet er kørt. Det, der er afgørende for os at Folketingets Energipolitiske Udvalg har kendskab til, er betragtninger med hensyn til, hvordan forskellige varianter af en aftale påvirker forsyningssikkerheden og påvirker vores gasreserver ud fra det kendskab, vi har til gasreserverne, og hvilke begrænsninger en eksport af naturgas til Sverige og Vesttyskland i stigende målestok sætter for en mere rationel indenlandsk anvendelse af gassen. Vi kan risikere, hvis det går galt, at vi kommer til at stå i samme situation som i 1979, hvor vi efter aftalens indgåelse fik en voldsom debat, efter at man havde indgået aftale om store ekstra gasmængder, men uden at have gjort sig klart, hvordan gassen skulle anvendes. Det udviklede sig til et stort slagsmål, der skadede det samlede gasprojekt. Det vil vi i hvert fald fra SF's side ikke medvirke til kan ske igen.

Jeg vil også gerne spørge ministeren, hvad det egentlig er, Folketinget ikke må vide. Før vi har de forskellige udbudsrunder i Nordsøen og i den danske undergrund generelt sker der jo en

orientering og i og for sig en ganske god orientering af Det Energipolitiske Udvalg, hvor vi får forelagt problemstillingerne, får forelagt grundlaget. Der er nogle tal, vi ikke får at vide, men alt i alt får vi i og for sig et ganske rimeligt grundlag for senere at tage stilling til de tilbud, som kommer fra de selskaber, der skal bore i de områder, DUC giver tilbage.

Men når det gælder forhandlinger med DUC, må vi altså ikke få en sådan bredere forhåndsorientering, der gør, at vi til sin tid kan tage stilling til den endelige aftale. Vi kan så stå i den situation, at vi skal sige ja til en aftale, der omfatter disse tre Storebæltsbroer, uden at vi har et rent grundlag at tage stilling til det på. Grundlaget er bestemt bedre i forbindelse med de udbudsrunder, der gælder for de områder, A. P. Møller har givet tilbage. Det kan godt være, at der er et flertal i Folketinget for, at Folketingets Energipolitiske Udvalg ikke skal have en sådan orientering. Det tager vi så til efterretning, men vi skal ikke, når aftalen er indgået, stå som dem, der ikke i hvert fald har gjort et forsøg på at få et grundlag for at tage stilling til en gaskontrakt, der nok skal komme stor diskussion om bagefter.

Samfundet har jo interesser i dette her, og det er forhåbentlig – vi ved det jo ikke – meget sammenfaldende med den forhandlingslinje, DONG fører. Vi har en særlig interesse med hensyn til betalingsbalancen, med hensyn til miljøvaretagelse, med hensyn til dansk beskæftigelse og med hensyn til den langsigtede forsyningssikkerhed. Vi ved ikke, om disse interesser bliver varetaget, og forhandlerne har ikke fået nogen retningslinjer at forhandle ud fra.

En af de afgørende forudsætninger for succes i forhandlingerne med DUC er, at samfundet får en indsigt i de erfaringer, DUC har opnået som eneoperatør på de producerende felter på dansk område siden 1972. Det gælder indsigt i felternes produktionsegenskaber, omkostninger ved udbygning og drift af offshore-installationer, finansieringsforhold og meget andet. Den indsigt har vi jo ikke i dag, i kraft af at staten for det første jo ikke ejer de felter, DUC har, og for det andet ikke har en andel i DUC.

Det rejser det andet spørgsmål, som der også har været diskussion om, nemlig om staten skal gøre i det mindste noget aktivt for at få en andel i DUC. Mulighederne er forpasset for en sam-

[Riisshøj]

fundsovertagelse på nuværende tidspunkt efter SF's opfattelse – vi er så langt fremme, at det helt klart vil være en umulighed i dag. Vi kan beklage fortidens forsyndelser, men vi havde muligheden, og den blev forpasset, da Chevron i sin tid trak sig ud. Hvis staten i dag, hvor vi ved, at Texaco skal sælge ud af mange aktiviteter i Europa, meddeler Texaco, at man er interesseret, så har staten dog i det mindste udmeldt til Texaco, at man er interesseret i at købe, naturligvis efter forhandling. Ellers må situationen opfattes sådan som i tilfældet Chevron, nemlig at man ikke er interesseret, og det er også en faktor i denne sammenhæng. Vi lægger vægt på, at den mulighed, der måtte opstå fra statens side for at få et blandingsselskab, som vi har i den øvrige efterforskning i Nordsøen, i hvert fald ikke forpasses.

De nuværende forhandlinger mellem DUC og staten er jo ikke de sidste; helt frem til år 2012, hvor DUC-koncessionen udløber, føres der jo mange forhandlinger løbende mellem DUC og DONG og staten, sikkert i den konfliktmæssige form, vi har oplevet det, og vi ved, vi har at gøre med en benhård forhandlingsmodpart. Derfor ønsker vi fra SF's side, at energiministeren ud over at give Folketinget et grundlag for at tage stilling til et så gigantisk projekt som tre gange Storebæltsbroen – tænk på, hvad der har været af undersøgelser dér – i det mindste har et grundlag som ved udbudsrunderne til at tage stilling til den kommende kontrakt.

I det øjeblik, der var mulighed for at indgå i DUC, er vi åbne over for, at det kunne være DANOP, der stod som ejer af den statslige interesse; staten har jo 50 pct. i DANOP, og det behøver ikke nødvendigvis være rent statsejet. Hvis det ønskes, har vi ikke indvendinger imod det, men der er jo mange ideologiske betragtninger i dette spørgsmål, nogle kan slet ikke lide rent statslige selskaber, nogle kan bedre lide blandede. Det er ikke afgørende for mig, om det er det ene eller det andet; det afgørende er, at staten får den indsigt, som en stat nu bør have i de gigantiske økonomiske interesser, der står på spil i denne sag.

De hovedinteresser, der efter SF's opfattelse bør varetages i forbindelse med disse forhandlinger, som vi altså ikke kan få rene informationer om til at kunne tage beslutningen om en godkendelse eller ej af en aftale senere, er for

det første dansk selvforsyning; den skal naturligvis oprettes på lidt længere sigt i videst muligt omfang. Vi har den opfattelse, som også er opfattelsen, ved jeg, i hvert fald i Holland, som har eller har haft store gasressourcer, at tidsrammen for udvinding af de danske ressourcer i hvert fald bør være 40 år. Det er den normale tidsramme for mange andre mindre lande. Det vil sige, at vi i lang tid frem – også på den anden side af årtusindskiftet, hvor vores olieressourcer udløber – kan få leveret en væsentlig del fra egne ressourcer til vores net.

Det andet er forsyningssikkerheden, som kan opnås ved, at vi arbejder for flere leverandører. Vi skal naturligvis have den til de rigtige priser, og vi kan lige så godt nu arbejde for at få sammenkoblet det danske og norske ledningsnet, vel vidende, at vi på længere sigt uundgåeligt – sandsynligvis i hvert fald – får adgang til de russiske ressourcer også. Vi ved også, at der er planer om at bygge et ledningsnet over Middelhavet til Mellemøsten, så den gas, der afbrændes i dag, kan udnyttes i Europa. Det vil sige, at vi i de forhandlinger lige så godt kan arbejde ud fra, at ledningsnettene i Europa sammenkobles, og det vil styrke statens forhandlingsposition, hvis vores modpart har den klare opfattelse, at det er Folketingets mening.

Vi skal naturligvis udnytte gassen i Danmark rationelt, og vi skal i hvert fald ikke eksportere gas for enhver pris; hvis vi har et behov for at anvende gassen bl.a. til en yderligere udbygning med decentral kraftvarme, skal vi naturligvis bruge gassen i Danmark. Det betyder importfortrængning og har den samme betalingsbalanceeffekt, og vi kan kontrollere miljøvirkningen.

Derudover er der prisspørgsmålet, som er blevet omtalt. Vi skal ned i gennemsnit på det europæiske niveau, det står også i repræsentantskabsudtalelsen, og vi skal naturligvis også have den målsætning at reducere forurening fra elproduktionen.

Jeg kan altså ikke se, hvad der kunne være i vejen for, at vi drøftede disse principper i Folketingets energiudvalg, så vi har et beslutningsgrundlag senere.

Men jeg skal på baggrund af ministerens svar fremsætte følgende:

Forslag om motiveret dagsorden.

»Folketinget opfordrer energiministeren til

[Rilshøj]

- for Folketingets energiudvalg at fremlægge analyser af de samfundsmæssige konsekvenser af forskellige mulige resultater af gasforhandlingerne mellem DUC, Statoil og DONG,
- at arbejde aktivt for, at staten indtræder som partner i DUC, bl.a. ved at tilbyde Texaco at købe en del af deres andel,
- at arbejde for, at der gennem forhandlingerne med DUC og Statoil sikres flere leverandører til det danske gasnet, gaspriser i nærheden af det europæiske niveau og i videst muligt omfang frigjort fra bevægelserne i oliepriserne.

Herefter går Tinget over til næste sag på dagsordenen.«

(Dagsordensforslag nr. D 36).

Tredje næstformand (Povl Brøndsted):

Der er nu fremsat følgende forslag om motiveret dagsorden: (se ovenfor). Dette forslag indgår nu i forhandlingen.

Poul Nielson (S):

Socialdemokratiets holdning til disse forhandlinger har været klar og er blevet offentligt fremført i nu snart et år. Vi finder det både rigtigt og nødvendigt, at DANGAS forhandler til flere sider om nye leverancer.

Disse forhandlinger skal føres på et kommercielt grundlag. Ikke bare hensynet til afsættningen af yderligere mængder på det danske marked, men så sandelig også mulighederne for at fastholde en central placering som leverandør til det voksende svenske marked gør det nødvendigt, at nye mængder købes til en pris, der ligger væsentlig lavere end den gældende DUC-pris, og at det sker snart. Det er altså nødvendigt for Shell, A. P. Møller og Texaco at forstå, at dette er den helt grundlæggende samfundsinteresse.

Der er mange lag af problemer i forhandlingerne. Det er Socialdemokratiets opfattelse, at bl.a. spørgsmålet om beslutningen om udbygning af Haraldfeltet vil kunne træffes på en mere samarbejdspræget baggrund, dersom DONG-koncernen var deltager i DUC. Det ville også f.eks. i forhold til Shell skabe en mere balanceret situation i betragtning af, at Shell også er medejer af Swedegas og i øvrigt operatør på Trollfeltet.

Bl.a. af disse grunde ønsker Socialdemokratiet, at enhver mulighed for, at DONG køber sig ind i DUC, bliver udnyttet. En blokering fra regeringens side over for DONG's muligheder på dette punkt vil udløse en vedholdende og hård kritik fra Socialdemokratiet.

Umiddelbart gælder det imidlertid det politiske mandat for de forhandlinger, der nu nærmer sig en afgørende fase. Det er vores ansvar her og nu at give et signal til forhandlingerne, som opfattes som reelt relevant for disse forhandlinger, sådan som de kører nu.

Det afgørende punkt er at slå fast, at der er dækning for at forhandle med også norske leverandører som et alternativ til Shell, A. P. Møller og Texaco. Socialdemokratiet er altså indstillet på, at der kan blive tale om et samarbejde til anden side, dersom prisen for dansk naturgas ikke er konkurrencedygtig også – og specielt – i forhold til perspektivet på det svenske marked.

DONG's repræsentantskab har med stor klarhed og – skal jeg erindre SF om – enstemmigt udtalt sig om disse forhandlinger. Socialdemokratiet føler sig godt dækket ind af denne udtalelse, som jeg vil citere fra:

»Det er klart for repræsentantskabet, at der med fordel kan afsættes større naturgasmængder end forudsat i den løbende kontrakt med DUC. Det rejser en række spørgsmål af vital betydning for DONG's videre funktion.

Det fremgår af redegørelsens baggrundsmateriale, at påviste danske naturgasreserver rækker langt ud over den nuværende planlægningshorisont. Herudover vil forholdsvis enkle forsyningsssystemer i det nordiske område give adgang til næsten ubegrænsede norske og sovjetrussiske reserver. Det synes dokumenteret, at prisen på leverancer herfra vil være væsentlig lavere end den gældende DUC-pris, der må anses at ligge et stykke over det almindelige niveau. De store reserver gør det sandsynligt, at naturgasprisen på længere sigt vil vise relativt faldende tendens.

Med disse forudsætninger må der videreføres forhandlinger om levering af yderligere naturgasmængder. Ud fra den vifte af muligheder, der foreligger, må repræsentantskabet fremhæve, at nye aftaler bør sikre, at forsyningerne leveres til priser, der ligger i den europæiske prisramme, at aftalerne kan omfatte mere end én leverandør, og at der er plads til indpasning af

[Poul Nielson]

eventuelle nye danske naturgasfund uden for DUC's regi. Det er samtidig ønskeligt, at det etablerede danske naturgasnet sikres fuld udnyttelse ved eksport- og transitleverancer. Det samlede resultat må være, at Danmark fuldt ud udnytter sin gunstige placering i et nord-europæisk naturgasforsyningssystem.«

Jeg skal på denne baggrund stille følgende:

Forslag om motiveret dagsorden.

»Idet Folketinget konstaterer, at energiministeren har bemyndiget DONG A/S til at købe yderligere naturgas efter kommercielle forhandlinger med flere mulige leverandører, og at DONG A/S' repræsentantskab har tilsluttet sig dette,

går Folketinget over til næste punkt på dagsordenen.«

(Dagsordensforslag nr. D 37).

Tredje næstformand (Povl Brøndsted):

Der er nu fremsat følgende forslag om motiveret dagsorden: (se ovenfor). Også dette dagsordensforslag indgår nu i forhandlingen.

Annelise Gotfredsen (KF):

Jeg skal ikke gentage hele oplæsningen fra repræsentantskabets udtalelse, som regeringspartierne jo også indestår for. Jeg er helt enig i, at det kan blive nødvendigt med større køb, og jeg tilslutter mig også ministerens betragtninger.

Vi ønsker, ligesom også hr. Poul Nielson har udtalt det, ikke at gribe ind nu, og jeg kan på regeringspartierne vegne udtale, at vi kan tilslutte os den dagsorden, som hr. Poul Nielson nu har fremsat.

Nu er jeg blevet vant til komplimenter fra hr. Poul Nielsons side; jeg beklager, at der også vil komme kritik, langvarig hård kritik, forstod jeg, hvis ikke vi ville gå ud i at byde på Texacos aktier i DUC. Det må vi så tage til efterretning og se, om vi kan leve med. Vi ønsker ikke, at DONG skal byde på aktier i Texaco.

Men vi kan som sagt tilslutte os dagsordenen.

Niels Anker Kofoed (V):

Jeg kan give tilslutning til ministerens betragtninger, og jeg har ikke noget at tilføje, ud over at jeg synes, der skal være en bemærkning om, hvorfor vi egentlig har denne debat.

Så vidt jeg ved, og ellers må man korrigere mig, har DONG det lovmæssige grundlag for at udføre sit arbejde. DONG's repræsentantskab har givet bemyndigelse til, at DONG fører disse forhandlinger, sådan som hr. Poul Nielson nys har læst op. Er det så rigtigt, at lovgivningsmagten, repræsenteret bl.a. af hr. Riishøj, rejser en debat midt under forhandlingerne, det vil sige den tendens, som jeg synes er upassende, til, at Folketinget efterhånden blander sig mere og mere i de administrative organers arbejde? Dels påtager man sig et ansvar, dels gør man det sværere for de administrative myndigheder at udføre den opgave, vi lovgivningsmæssigt har pålagt dem.

Jeg synes, Folketinget skulle prøve at tænke sig lidt om, for det er ikke alene her, men på masser af andre områder, vi forandrer os til at blive en administrativ myndighed og ikke det, vi er. Vi er et lovgivende organ, der ved lov har givet DONG bemyndigelse til at udføre sin gerning.

Derfor synes jeg, det er synd, at vi igen er udsat for en sammenblanding af den administrative og den lovgivende magt. Det synes jeg ikke hr. Riishøj skal have tak for, tværtimod.

Dagmar Mørk Jensen (RV):

Allerede under redegørelsesdebatten omtalte jeg de vanskeligheder, der er i forbindelse med dispositioner vedrørende olie- og gaskøb. Det er klart, at Folketinget også i denne sag ønsker at være bedst muligt orienteret, men det er lige så klart, at i en sådan forhandling kan man ikke undervejs redegøre for hvert enkelt skridt.

Det Radikale Venstre har tillid til, at landets interesser varetages bedst muligt ved den fremgangsmåde, ministeren har skitseret, idet vi går ud fra, at Energiudvalget holdes så godt underrettet, som det er gørligt, og at udgangspunktet for forhandlingerne er den energipolitik, der er bred enighed om.

Spørgsmålet, om DONG nu eller senere bør skaffe sig indsigt ved at købe f.eks. via Texaco eller på anden måde, ønsker Det Radikale Venstre at besvare på den måde, at hvis muligheden opstår, så bør betingelserne herfor undersøges seriøst. Vi er med andre ord interesserede i det, såfremt det kan gøres på betingelser, som vi finder acceptable.

Så skal jeg vende mig til dagsordenerne, og jeg kan med det samme meddele, at vi ikke kan

[Dagmar Mørk Jensen]

stemme for SF's. Med hensyn til Socialdemokratiets har vi gjort os nogle overvejelser over den linje, hvori der siges noget om, at DONG A/S' repræsentantskab har tilsluttet sig det, naturligvis ikke fordi vi er uenige, men fordi vi er i tvivl om, hvorvidt det er rimeligt i den forbindelse at fremhæve repræsentantskabets rolle.

Det er dog ikke mere afgørende for os, end at vi agter at stemme for dette dagsordensforslag, men vi gør det altså med den bemærkning, ikke så meget til DONG som til energiministeren, at forhandlingerne ikke alene bør ske ud fra DONG's interesser, men idet man stadig har for øje, at vedvarende energi og overskudsvarme først og fremmest bør udnyttes.

Yvonne Herløv Andersen (CD):

Denne forespørgsel er lagt op på en sådan måde, at det egentlig burde være en dialog mellem ministeren og hr. Riishøj. Den er jo meget vanskelig at tage fat på, fordi det, man beder om, er oplysninger om nogle igangværende forhandlinger, og det ville jo ikke være særlig heldigt, hvis man dag for dag på avisernes forsider kunne følge: hvordan går det nu, og hvem har nu halet en 5-øre i land? Det ville være utrolig uheldigt, specielt da vi har det problem, at vi har et statsligt selskab, der skal forhandle med et privat firma på, som man pointerer gang på gang, et kommercielt plan. Det kan simpelt hen ikke lade sig gøre.

Så det eneste, jeg kan gøre, er at tilslutte mig ministerens redegørelse. Han kom så tæt på, som man kan komme uden at ødelægge de forhandlinger, der er i gang.

Men det er sådan, at jeg hverken fra ministeren eller fra A. P. Møller på Esplanaden har nogen virkelig vigtige informationer, jeg kunne lægge på bordet her. I øvrigt har jeg ikke mødt Mærsk Mc-Kinney Møller dér, men der var en glimrende artikel i Ekstra Bladet forgangen søndag, hvor man kunne følge hans spadseretur dernede fra sin lille Fiesta. Jeg tror heller ikke, det ville være særlig heldigt for de forhandlinger, der er i gang, hvis jeg havde den slags oplysninger. Men det, jeg dog er blevet orienteret om, er, at der ikke skulle være noget til salg hos Texaco, og var der det, så var det nok ikke den danske stat, der blev tilbudt det først.

Jeg vil derfor tilslutte mig Socialdemokratiets dagsorden, som jeg synes er ganske glimrende, og som heller ikke sætter nogen stopklods i

de igangværende forhandlinger, mens hr. Riishøjs er meget omfattende og også meget restriktiv, hvad der ikke er særlig heldigt for det formål, vi skal have for øje. Og formålet er at få mest muligt ud af det for den danske stat.

Behnke (FP):

Det er Fremskridtspartiets opfattelse, at DONG og de andre selskaber, der har med naturgassen at gøre, skal frigøres helt og totalt fra det offentlige. Selskaberne gøres bedst til selvejende institutioner med egen prisdannelse og egen finansiering. Det offentlige skal hverken i form af tilskud eller en asocial afgiftspolitik på fyringsolie blande sig i prisen på naturgassen.

Naturgasnettet er en fatal økonomisk investering for Danmark, og det er jo da heldigvis ved at gå op for flere og flere. Nu har vi gasnettet, og lad os så beholde det, som det er. Lad os bruge vores gasreserver til de kunder, som i dag er tilsluttet, og lad os køre det som en professionel forretning.

Sådan så Fremskridtspartiet gerne at situationen var, men desværre ønskede venstreministeren hr. Arne Christiansen i 1979 at underskrive det, der blev kaldt Danmarkshistoriens største kontrakt, og denne sædvanlige trang til at få sit navn i historieboerne betød, at det danske samfund blev ladt i stikken. Siden har milliarderne rullet i naturgasselskaberne.

Vi mener, det skal være slut nu, og derfor vil jeg allerede nu bebude, at Fremskridtspartiet kommer med et egentligt beslutningsforslag om, at naturgasselskaberne bliver frigjort fra det offentlige.

Vi mener, at det så skal være det nye privatiserede selskab, som må forhandle med DUC, Statoil, eller hvem de finder det forretningsmæssigt fornuftigt at lave aftaler med om levering af den gas, de kan afsætte. Det offentlige skal ikke blande sig i de forhandlinger.

Men det går desværre nok ikke sådan. Historien vil næppe få en happy ending. Sandsynligheden taler for, at vores beslutningsforslag alene vil få 9 stemmer. Regeringens ryggrad af udkogt spaghetti vil sikkert heller ikke ved det forslag leve op til parolerne fra 1982 om privatisering og liberalisering, og derfor bliver SF's forespørgsel ubehageligt aktuel igen.

SF er jo ikke kendt for at ville føre samfundsgavnlig politik, men forsøger hele tiden at overgå sig selv med forslag, der kun har en skadelig

[Behnke]

virkning for det danske samfund, og det at ville indblende Folketinget i nogle igangværende forhandlinger mellem DUC, Statoil og DONG, er endnu et tilfælde af dumhed. Dette Folketing begår daglig stribevis af ødelæggende love for det danske samfund. Det sker selvfølgelig i demokratiets navn, og derfor accepterer vi det med det gamle ord om, at »mod dumhed kæmper selv guderne forgæves«. Når dumhedens apostle således har vedtaget, at det er DONG med tilhørende selskaber, som skal varetage naturgasdistributionen i Danmark, må man også lade dem gøre det uforstyrret. SF's naive lomme filosofi er, at når man på et universitet kan regne sig frem til, at to og to er fem, så gælder det også ude i det virkelige liv. Men sådan er det bare ikke.

Hvis DONG skal have bare skyggen af chance for at føre seriøse forhandlinger med gasleverandørerne, så er erhvervslivets grundsætning nr. 1 for forhandlinger, at udenforstående skal blande sig langt udenom.

Prøv dog at se, hvordan det er gået med det danske samfund i dag. Er det et supergodt samfund, vi har? Det er det selvfølgelig ikke. Men hvorfor? For de tungnemme kan jeg oplyse, at utidig offentlig indblanding har en ubehagelig stor andel af skylden for rigets dårligdomme.

Derfor havde jeg håbet, at Folketinget ved udskiftningen af bagtæppet her ved talerstolen havde ladet fremstille en stor neonopsætning, der i regnbuens skrappeste farver kunne forkynde det smukke og enkle slogan: Bland jer langt udenom!

Vi ønsker således på ingen måde at blande os i DONG's forhandlinger. Vi ønsker derimod at frigøre DONG og tilhørende aktieselskaber totalt fra det offentlige, så vi kan få gjort gasforsyningen i Danmark til en fornuftig forretning.

Ib Jakobsen (FK):

Kunne man fremføre hr. Behnkes tale med modsat fortegn, så ville det være at give udtryk for de synspunkter, jeg har i denne forbindelse, for sagen er, at man nu gennem årtier har oplevet, hvad det vil sige, når det er private, som skal have muligheden for at profitere på det, der findes også i den danske undergrund. Så er det alle de samfundsmæssige hensyn, der bliver sat over styr. Derfor er det selvfølgelig også den udvikling, der skal vendes, og det sker ikke gennem øget privatisering, men gennem øget statslig kontrol.

Det er i grunden en underlig diskussion, vi har i denne forbindelse, for vi diskuterer i princippet nogle forhandlinger, som foregår, men som vi intet kendskab har til, i hvert fald specielt ikke vi, der ikke har plads i det udvalg, hvor orienteringen er foregået. Jeg kunne så forstå på hr. Riishøj, at selv om man havde plads i det udvalg, så havde informationen ikke været større.

For os at se drejer det sig om at sikre nogle principielle ting. Det vil sige, at man skal sikre den forsyningsmæssige side af sagen, og man skal sikre sig et prisniveau, der er i overensstemmelse med den danske befolknings ønsker. Det må vel være udgangspunktet for de diskussioner, der skal være om køb og salg af gasforekomsterne. Samtidig er der forhandlinger, som foregår med udgangspunkt i den så specielt interessante debat, vi har haft om naturgassens betydning og opprioriteringen af naturgassen som en del af de danske energiresourcer.

Det er altså vores opfattelse, at der skal ske en samfundsovertagelse af de værdier, som findes, også når det drejer sig om gas, og også når det drejer sig om olie og andet, der findes i den danske undergrund. Det er de principielle synspunkter.

Derfor forstod jeg ikke rigtig hr. Riishøj, når han sagde, at tankegangen om nationalisering er passé. Det må være, fordi hr. Riishøj og hans parti har forladt den tankegang, for hvis man fastholder de synspunkter, så må det da være sådan, at man stadig væk slås for dem, og efter min opfattelse er den eneste måde, man kan sikre de ressourcer, som findes inden for vores egne døre, en altomfattende nationalisering.

Til sidst vil jeg beskæftige mig lidt med de motiverede dagsordener. Jeg vil undlade at sige så meget om den, der er fremsat af Socialdemokratiet, men koncentrere mig om den, der er fremsat af SF.

Vi vil stemme for denne motiverede dagsorden, men ikke uden at komme med nogle bemærkninger.

Jeg har udmærket forstået ved at spørge hr. Riishøj, at det, der skal ske, er, at staten skal gå ind og overtage Texaco's andel i DUC. Det er vores opfattelse principielt, at man ikke skal gå ind som forhandlingspartner med de selskaber, som man har foræret værdierne, og som profiterer på det til skade for den danske befolkning. Men som sagt tidligere skal man tale om helt andre ting, nemlig samfundsovertagelse.

[Ib Jakobsen]

Men når det nu ligger, som det ligger, og med udgangspunkt i den situation, vi står i, som det vist hedder i parlamentarikersproget, skal jeg til sidst blot sige, at vi har besluttet i Fælles Kurs, at vi vil stemme for den dagsorden, som er fremsat af SF, alene af den årsag, som jeg har fået præciseret, at ved at staten indtræder som partner i DUC får man mulighed for at få kendskab til de ting, der foregår ved forhandlingerne, det kendskab, som vi ikke har i øjeblikket, hvilket man kun kan beklage.

Jeg er naturligvis af den stik modsatte opfattelse af hr. Niels Anker Kofoed fra Venstre, som har givet udtryk for, at det ikke var en sag, som Folketinget burde blande sig i. Det er fantastisk, at man rejser en sag her i Folketinget, som har helt afgørende principiel samfundsmæssig betydning, og så fra et medlem af dette Ting skal høre, at det er forhold, man fra Folketinget ikke skal blande sig i.

Energiministeren (Svend Erik Hovmand):

Først må jeg gøre opmærksom på i relation til hr. Riishøjs bemærkninger og SF's dagsordensforslag vedrørende DUC og Texaco, at Texaco's andel i DUC ikke er udbudt til salg. Spørgsmålet, der rejses i dag, forstår jeg har baggrund i spekulationer om, hvorvidt Texaco vil realisere Texaco Danmarks andel i DUC. Der foreligger imidlertid ingen salgssituation. Efter min mening er det i øvrigt ikke forretningsmæssigt særlig fornuftigt via et dagsordensforslag at forpligte staten til at gå ind i en købsituation; det vil næppe gøre en eventuel salgspris lavere, hvis staten som køber bringes til at afgive et tilbud, før der foreligger en sådan.

Endelig må jeg gøre opmærksom på, at en overtagelse af Texaco's andel i DUC efter gængs praksis i oliekonsortier vil kræve samtykke fra konsortiets øvrige deltagere. Men jeg mener, at der her er tale om en holdning, som absolut ikke er i overensstemmelse med regeringens holdning. Der er tale om en betydelig investering i et meget risikofyldt område, en investering, som der absolut ikke er dækning for i vores økonomiske situation, og som jeg heller ikke finder hensigtsmæssig ud fra mange andre hensyn.

Med hensyn til selve gaskøbsforhandlingerne beklager jeg meget, at de tilbud, som jeg kom med om en nærmere redegørelse om oliesitu-

ationen i forbindelse med en hel dags seminar, ikke blev realiseret, men jeg vil gerne benytte denne lejlighed til at sige, at der i forbindelse med gaskøbsforhandlingerne i hvert fald er to hovedspørgsmål, som trænger sig på.

Det første drejer sig om vores forsyningssikkerhed. Regeringen lægger vægt på, at der ved forhandlingerne skabes sikkerhed for at kunne dække det fremtidige løbende behov for forsyning af naturgas. Det gælder både sikkerhed mod svigt i de daglige forsyninger og sikkerhed for, at der er naturgas nok til rådighed, således at naturgaskunderne kan regne med en fortsat forsyning.

De forventede danske naturgasreserver, der i dag er erklæret kommercielle, er mere end dobbelt så store som de mængder, den eksisterende naturgaskontrakt mellem DONG og DUC i dag omfatter. Herudover skal mulighederne for at gøre nye danske naturgasfund – samt en mulig adgang til de store norske naturgasreserver – tages med i betragtning. På den baggrund mener jeg, at der er grund til at være optimistisk i vurderingen af vores langsigtede forsyningsmuligheder.

Det andet hovedspørgsmål er opnåelse af tilfredsstillende pris- og leveringsvilkår for de kommende års forsyninger af naturgas. Se, her vil jeg gerne endnu en gang understrege, hvad jeg gjorde også i mit første indlæg, at det er ganske normalt i en lang, lang række lande over hele verden, at sådanne prisforhandlinger føres i en kommerciel regi og altså ikke er genstand for en mere politisk stillingtagen på det tidspunkt, hvor forhandlingerne foregår. Regeringen forventer – også på baggrund af udviklingen i det europæiske prisniveau – at forhandlingerne fører til en forbedring af vores samlede gaskøbspris, og at der også i øvrigt sikres en løsning, som er tilfredsstillende for samfundet som helhed. Jeg mener, at det bedste forhandlingsresultat opnås ved, at forhandlingerne gennemføres i en kommerciel regi mellem de implicerede selskaber, og at der føres forhandlinger med potentielle leverandører.

Hvorvidt forhandlingerne resulterer i, at DANGAS får mere end én leverandør fremover, er bl.a. afhængigt af de pris- og leveringsvilkår, som Statoil og DUC kan tilbyde.

Det er endnu alt for tidligt at udtale sig om, hvad udfaldet af forhandlingerne bliver. Forhandlingerne med DUC har hidtil koncentreret

[Energiministeren]

sig om størrelsen af de gasmængder, en eventuel ny gaskontrakt kan omfatte. Det var først i december måned sidste år, at DANGAS og DUC påbegyndte forhandlingerne om gaspriserne.

Igennem 1987 har der været en række drøftelser med Statoil, og her i begyndelsen af 1988 er egentlige forhandlinger påbegyndt med gas-salgsgruppen i Norge, som Statoil er formand for.

Det er på nuværende tidspunkt vanskeligt at spå om, hvornår forhandlingerne med DUC og Statoil vil være tilendebragt. Et foreløbigt gæt vil være omkring sommerferien.

Formanden:

Ordføreren for forespørgerne, hr. Riishøj, og i øvrigt ro i salen.

Riishøj (SF):

Der kom dog en måske interessant oplysning til sidst – det var svært at høre i larmen – at forhandlingerne forventes færdig i sommerferien.

Men jeg skal først kommentere dette med at blande sig i forhandlingerne, som hr. Niels Anker Kofoed også nævnte. Det er naturligvis altid en afvejning. Vi mener fra SF's side, at forhandlingerne drejer sig om 35 mia. kr. Folketinget har dog en ret til at have et beslutningsgrundlag. Det drejer sig ikke om at blande sig i den kommercielle del af forhandlingerne, men at give Folketingets Energiudvalg et beslutningsgrundlag og forhandlerne nogle retningslinjer at arbejde ud fra.

Endvidere skal jeg gøre hr. Niels Anker Kofoed opmærksom på, at Folketingets Energiudvalg har en særlig status i relation til undergrundsaktiviteterne, der kan sammenlignes med Markedsudvalgets. Det er slet ikke som de andre udvalg. Vi har et ansvar, som er ganske vidtgående i denne sag. Dertil kommer, at vi har en mindretalsregering, en af de svageste, måske bortset fra Hartlings, i efterkrigstiden. Det stiller måske også krav om, at den parlamentariske rygdækning er til stede.

Vi har et grundlæggende positivt syn på DONG, men vi kan godt se – det nævnte den radikale ordfører også – at overordnede samfundsinteresser og rent kommercielle hensyn i DONG-koncernen kan komme i modstrid med hinanden. Det samme gælder, når vi tager elværkerne. Det er ikke sikkert, det fra et sam-

fundsmæssigt synspunkt er godt, bortset fra at hr. Niels Anker Kofoed har den opfattelse, at man skal afsætte mest muligt el. Det kan ud fra miljømæssige hensyn og betalingsbalancehensyn være en fordel af spare på ressourcer, som er forgængelige, og som belaster både miljø og betalingsbalancen. Derfor kan man ikke anlægge en rent kommerciel betragtning. Også det vil jeg tage afstand fra i den fremsatte dagsorden. Der er andre ting end rent kommercielle ting i denne aftale.

Jeg vil også protestere imod, at man henviser til DONG's repræsentantskab, som ikke har nogen lovgivende magt i denne sammenhæng. Det har Folketinget. Jeg synes, at denne formulering lægger op til, at Folketinget skal sættes ud af spillet. Det gør afværgedagsordenen ved at henvise til repræsentantskabet og dermed tilsidesætte Folketinget. Det vil jeg klart tage afstand fra.

Jeg skal ikke forlænge debatten voldsomt, men spørge De Radikale om deres holdning til en statslig andel i DUC. Jeg mener ikke, den radikale ordfører nævnte det, men det er rart nok at vide, om De Radikale mener, man skal arbejde for det.

Jeg må opfatte Socialdemokratiets holdning sådan, at man ikke mener, at staten på nuværende tidspunkt, hvor Texaco overvejer at sælge, ikke skal udtale, at man er interesseret, i hvert tilfælde i en dagsorden. Jeg vil spørge De Radikale om deres syn på et blandet selskab imellem staten og DUC, sådan som man har det i den øvrige del af Nordsøaktiviteterne.

Det er i øvrigt blevet nævnt af energiministeren, at disse aftaler, hvis man går ind i DUC, er risikofyldte. Det er i hvert fald den mindst risikofyldte del af Nordsøaktiviteterne, dér, hvor man har fundet olien og gassen. Her skal man minsandten holde sig væk fra at få en andel i den del af Nordsøaktiviteterne, der er allermindst risikofyldt, og hvor man ved allermost om de tilgængelige kommercielle fund.

Energiministeren nævnte også, at vores reserver er meget store, og sagde, at de var dobbelt så store som de kontrakter, der er indgået med DUC på nuværende tidspunkt. Det siger nu ikke så voldsomt meget. Hvis vi får en gaskontrakt, der siger, at vi skal købe for en 35 mia. kr. naturgas mere fra DUC ...

Formanden:

Støjniveauet er urimelig højt. Jeg beder medlemmerne indtage deres pladser og forholde sig i ro under forhandlingerne.

Riishøj (SF):

... kan vi risikere ved starten af næste årtusind ikke at have andet end måske, for 10-15 mia. kr. Den risiko er der, og det mener vi altså er for kortsigtet et perspektiv på vores reserver.

Jeg kan oplyse, at vi vil undlade at stemme til den socialdemokratiske dagsorden. Vi vil ikke udtrykke en mistillid til forhandlinger, som vi ikke har kendskab til. Vi har et grundlæggende positivt synspunkt i forhold til DONG, men vi mener ikke, at DONG skal handle i blinde. Vi vil altså godt i Folketinget fra SF's side have et beslutningsgrundlag. Vi vil ikke risikere at stå den dag, vi har en kontrakt på 35 mia. kr., uden et ordentligt grundlag at tage beslutningen på. Det er altså imod vores etik.

(Kort bemærkning).

Behnke (FP):

Et enkelt spørgsmål til hr. Riishøj. I det dagsordensforslag, der er fremsat af SF, er den næstsidste sætning »i nærheden af det europæiske niveau og i videst muligt omfang frigjort for bevægelserne i oliepriserne.« Betyder det, at SF vil være med til at fjerne de nuværende afgifter på fyringsolien, som jo bestemte er indført med henvisning til at skulle sikre gaspriserne?

Så vil jeg i øvrigt meddele, at Fremskridtspartiet vil stemme imod begge dagsordenerne.

(Kort bemærkning).

Riishøj (SF):

Jeg kan sige, at de oliepriser, der er nævnt, naturligvis er uden afgifter. Det er de kommercielle oliepriser, og så kan hvert land have forskellige afgifter. Hvis man tog oliepriser med afgifter, ville man få et helt andet tal. Når vi taler om det europæiske niveau, er det det niveau, der gælder uden afgifter, det, som sælges fra de indvindende selskaber, og det er det niveau, vi skal ned på. Så kan det danske samfund bestemme afgiftsniveauet efter kriterier bestemte energipolitisk eller af hensyn til statslige indtægter.

Jeg håber stadig væk, at De Radikale – også for at få lidt klaring på dette om Texacos andel

– vil give en melding. Jeg håber ikke, at det druknede i larmen før.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Forslag om motiveret dagsorden nr. D 37 af Poul Nielson (S) (se foran) vedtoges, idet 85 (S, KF, V, RV, CD og KRF) stemte for, 13 (FP og FK) imod; 15 (SF) stemte hverken for eller imod.

Hermed var følgende forslag bortfaldet;

Forslag om motiveret dagsorden nr. D 36 af Riishøj (SF) (se foran).

Hermed sluttede forespørgslen.

Den næste sag på dagsordenen var:

3) Forespørgsel nr. F 20:*Forespørgsel til industriministeren:*

»Hvad agter ministeren at gøre for at redde dansk værftsindustri?«

Af Jørgen Tved (FK) m.fl.

(Forespørgslen anmeldt 1/12 87. Fremme af forespørgslen vedtaget 4/12 87).

*Begrundelse***Jørgen Tved (FK):**

Det er næsten ligesom at være til fødselsdagselskab. Nu er desserten overstået, og så forlader gæsterne festen.

Når man snakker om arbejdsløsheden, får man jo lyst til at citere Storm P.: »Alle taler om vejret, men ingen gør noget ved det«. Sådan er det vel også med arbejdsløsheden. Den interesserer ikke så mange medlemmer her i salen – i hvert tilfælde har man nu travlt med at komme ud. Det er beklageligt, for det er i denne forsamling, beslutningerne skal tages om, hvordan man får gjort noget ved den.

Det, vi specielt har bedt om at få debatteret ved denne lejlighed, er værftssituationen. I mange hundrede år har man i Danmark bygget skibe, men i øjeblikket går udviklingen i den retning, at skibsværfterne efterhånden er ved at uddø. Det er nok en katastrofe for den tunge industri her i landet. Det er i hvert tilfælde en katastrofe for de byer, hvor værfterne ligger, for de bliver ramt af den store arbejdsløshed.